

**MÄÄRÄYKSEN 53/2008 M PERUSTELUT JA
SOVELTAMINEN**

**MÄÄRÄYS TUNNISTAMISTIETOJEN TAL-
LENNUSVELVOLLISUUDESTA**

SISÄLLYS

SISÄLLYS	1
1 LAINSÄÄDÄNTÖ	2
1.1 MÄÄRÄYKSEN LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA.....	2
1.2 EY-LAINSÄÄDÄNTÖ	2
2 MÄÄRÄYKSEN PERUSTELUT JA SOVELTAMISOHJEET	2
2.1 MÄÄRÄYKSEN TARKOITUS	2
3 PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT JA SOVELTAMISOHJEET	2
1 § SOVELTAMISALA	2
3 § MATKAVIESTINVERKON PUHELINPALVELUISTA SÄILYTETTÄVÄT TIEDOT	4
4 § INTERNET-YHTEYDESTÄ SÄILYTETTÄVÄT TIEDOT	4
5 § SÄHKÖPOSTEISTA SÄILYTETTÄVÄT TIEDOT	5
6 § INTERNET-PUHELUISTA SÄILYTETTÄVÄT TIEDOT.....	5
7 § VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	5
4 LÄHDELUETTELO	6

1 LAINSÄÄDÄNTÖ

Tämän luvun tarkoituksena on antaa määräyksen käyttäjälle kokonaiskuva siitä, mihin säädöksiin määräys perustuu. Lisäksi luvussa listataan aihepiiriin liittyvä muu oleellinen säädäntö.

1.1 Määräyksen lainsäädäntöperusta

Viestintäviraston määräys perustuu sähköisen viestinnän tietosuojalain (SVTsL, 516/2004) [1] 14 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 343/2008. SVTsL tuli voimaan 1.9.2004 ja sillä pantiin täytäntöön EY:n helmikuussa 2002 hyväksymä sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi [3].

Määräys on annettu 1.6.2008 voimaan tulleen SVTsL:n muutoksen (343/2008) 14 a §:n nojalla, jonka mukaan Viestintäviraston tulee määritellä niiden tietojen tekniset yksityiskohdat, jotka mainitun lain mukaisen säilyttämismääräyksen perusteella tulee säilyttää.

1.2 EY-lainsäädäntö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/24/EY [2] yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY [3] muuttamisesta.

Mainittu direktiivi saatettiin Suomessa voimaan lailla 343/2008 sähköisen viestinnän tietosuojalain muuttamisesta sekä tällä määräyksellä - Viestintävirasto 53/2008 M.

2 MÄÄRÄYKSEN PERUSTELUT JA SOVELTAMISOHJEET

2.1 Määräyksen tarkoitus

Lailla (343/2008) taikka tällä määräyksellä ei aseteta teleyrityksille velvoitetta tallentaa mitään uutta tietoa. Tarkoituksena on ainoastaan pidentää teleyrityksen jo nykyisellään omaa käyttöä varten tallennettujen tietojen säilytysaikaa.

Tallennusvelvoite koskee ainoastaan tässä määräyksessä lueteltuja tietoja, joita teleyritys jo muutenkin tallentaa käsiteltäväkseen. Tallennusvelvoite ei koske tietoja, joita teleyrityksen järjestelmät tallentavat väliaikaisesti ilman myöhempää käyttötarkoitusta. Omaa käyttöä varten teleyritykset saattavat tallentaa määräyksessä lueteltuja tietoja esimerkiksi asiakashallintajärjestelmiin, verkonhallintajärjestelmiin sekä verkon käyttötietoihin (esimerkiksi laskutustietoihin). Määräyksellä pidennetään näiden järjestelmien tallentamien tietojen säilytysaikaa määräyksessä lueteltujen tietojen osalta. Mikäli teleyrityksellä ei ole tarvetta tallentaa määräyksessä lueteltuja tietoja omaa käyttötarkoitusta varten, ei määräyksen mukainen tallennusvelvoitekaan koske näitä tietoja.

3 PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT JA SOVELTAMISOHJEET

1 § Soveltamisala

Määräystä sovelletaan yleisissä viestintäverkoissa tarjottaviin viestintäpalveluihin. Tallennusvelvoite koskee tässä määräyksessä lueteltuja tietoja. Säilyttämismääräyksen edellytyksenä on, että tiedot ovat saatavilla ja palveluyrityksen yleisesti saatavilla olevien viestintäpalvelujen tarjoamisen yhteydessä sähköisen viestinnän tietosuojalain 9 - 14 §:ssä tai henkilötietolaissa säädetyin edellytyksin tuottamia tai käsittelemiä.

Teleyrityksen on toimitettava tallennetut tiedot pyydettyäessä myös niissä tapauksissa joissa teleyritys on siirtänyt palvelun tuottamista varten hankitut laitteistot ja niiden ylläpidon alihankkijoille tai ulkomaille.

Tallennusvelvoite ei koske merkitykseltään vähäistä teletoimintaa harjoittavia teleyrityksiä, jotka eivät ole viestintämarkkinalain (393/2003) 13 §:n mukaan velvollisia tekemään teletoimintailmoitusta.

Valtioneuvoston merkitykseltään vähäisestä teletoiminnasta antaman asetuksen (675/2003) [4] mukaan, yleistä teletoimintaa on pidettävä merkitykseltään vähäisenä, jos se on verkkopalvelun tai viestintäpalvelun tarjontaa viestintäverkossa, jossa on alle 500 liittymää tai teletoimintaa, jonka liikevaihto on alle 300 000 euroa vuodessa. Jos jompikumpi kriteereistä alittuu, toiminta katsotaan vähäiseksi. Raja-arvot lasketaan teleyrityksen koko teletoiminnasta. Esimerkiksi jos jonkun palvelun osalta teleyrityksen liikevaihto on alle 300 000 euroa, se ei poista kyseisen palvelun osalta tallennusvelvoitetta, mikäli teleyrityksen koko teletoiminta ei ole merkitykseltään vähäistä.

Määräys ei koske vertaisverkkoperiaatteella toteutettuja puhepalveluja, missä palveluntarjoaja ei välitä viestejä viestintäverkossa. Kuvatunlaiset, esimerkiksi vertaisverkko-ohjelmistolla toteutetut VoIP-palvelut eivät ole viestintämarkkinalain mukaisia viestintäpalveluja.

GPRS ja 3G-datapuheluista tallennettavaksi tulevat sekä matkaviestinverkon viestintäpalveluista (2 § ja 3 §), että Internet-yhteyspalvelusta (4 §) luetellut tiedot siltä osin kuin ne ovat saatavilla.

2 § Puhelinverkossa tarjottavasta viestintäpalvelusta säilytettävät tiedot

Tässä määräyksessä puhelinverkossa tarjottavilla viestintäpalveluilla tarkoitetaan kiinteän puhelinverkon ja matkaviestinverkon puhelinpalveluja ja lisäpalveluja, sekä teksti-, EMS- ja multimediasivestintäpalveluja.

- Puhelinverkossa tarjottavan viestintäpalvelun osalta tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - puhelinnumero, josta on soitettu;
 - tilaajan ja rekisteröidyn käyttäjän nimi ja osoite; sekä
 - käyttäjän valitsema puhelinnumero, sekä tilanteissa, joissa on käytetty automaattista soitonsiirtoa tai muuta vastaavaa palvelua, puhelinnumero johon puhelu on siirretty.

Puhelun soittajan sekä puhelun vastaanottajan puhelinnumerot tulee tallentaa. Vaatimus koskee sekä lähtevää että vastaanotettavaa teleyritystä, mikäli ne tallentavat edellä mainittuja tietoja omaa käyttöään varten.

Yleensä teleyritykset tallentavat tilaajan nimi- ja osoitetiedot eri järjestelmään kuin rekisteröityneen käyttäjän nimi- ja osoitetiedot tietojen. Näin tehdään tietojen eri käyttötarkoituksen vuoksi. Mikäli teleyritys on tallentanut sekä tilaajan, että rekisteröidyn käyttäjän tiedot, tulee ne myös tämän määräyksen mukaisesti tallentaa. Kunkin teleyrityksen tulee tallentaa omien asiakkaidensa nimi- ja osoitetiedot.

Automaattisen soitonsiirron tapauksessa tallennusvelvoite koskee jokaista soitonsiirtoketjussa mukana olevaa teleyritystä. Jos asiakas A on tehnyt soitonsiirron asiakkaalle B, joka on tehnyt soitonsiirron edelleen asiakkaalle C, on tallennusvelvoite jokaisella ketjussa mukana olevalla teleyrityksellä (A, B ja C). Tallennusvelvoite ei koske tietoa soitonsiirron asettamisesta (konfigurointitieto).

SMS-välityspalvelussa, jossa käyttäjät voivat lähettää tietyille käyttäjäryhmälle tekstiviestejä yhden palvelunumeron kautta, palveluntarjoaja toimii viestin uudelleen lähettäjänä (vrt. soitonsiirto). Tallennusvelvoite tulee tähän tapaukseen sovellettavaksi samalla tavoin kuin soitonsiirto tapauksissa.

- Puhelinverkossa tarjottavan viestintäpalvelun käytön ajankohdan ja keston määrittämiseksi tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - Puhelun alkamisen ja päättymisen päivämäärä ja kellonaika; sekä
 - viestin päivämäärä ja kellonaika.

Aikaleimat tulee säilyttää siinä muodossa kuin ne omaa käyttöä varten on tallennettu. Pakettikytkentäistä datasiirtoa, esimerkiksi GPRS-dataa käytettäessä, aikaleimana tulee tallentaa datasiirtoa varten avatun PDP-kontekstin aktiivoinnin aikaleima.

Teleyrityksen käyttämien kellojen tarkkuudesta on säädetty Viestintäviraston antamassa määräyksessä Viestintävirasto 31 C/2003 M [5] Veloituksen teknisestä toteuttamisesta viestintäverkossa.

- Puhelinverkossa tarjottavan viestintäpalvelun tunnistamiseksi tulee säilyttää:
 - tieto käytetystä viestintäpalvelusta.

Tällä tarkoitetaan tietoa esimerkiksi siitä, oliko kyseessä SMS-, MMS-, ISDN-, FAX- vai kiinteän puhelinverkon tai matkaviestinverkon puhelupalvelu. Myös tieto siitä käytettiinkö SMS-viestin lähetkseen jotain muuta kuin matkapuhelinta (esim. Internet-pohjaista SMS-välityspalvelua) kuuluu tämän määritelmän piiriin.

Tallennusajan katsotaan alkaneen siitä hetkestä kun viestintätapahtumasta on tallentunut tieto teleyrityksen järjestelmään. Verkkovierailutapauksissa ulkomaalainen teleyritys voi lähettää laskutustiedon teleyritykselle vasta muutaman viikon päästä itse puhelutapahtumasta. Tuolloin tallennusvelvoitteen katsotaan alkaneen laskutustiedoissa olevan viestintätapahtuman aikaleiman mukaan.

3 § Matkaviestinverkossa tarjottavasta viestintäpalvelusta säilytettävät tiedot

Tässä määräyksessä matkaviestinverkossa tarjottavilla viestintäpalveluilla tarkoitetaan matkaviestinverkon puhelinpalveluja ja lisäpalveluja, sekä teksti-, EMS- ja multimediasviestipalveluja.

Matkaviestinverkossa tarjottavia viestintäpalveluja koskee 2 §:ssä säädetyn lisäksi tässä pykälässä säädetty.

- Matkaviestinverkossa tarjottavan viestintäpalvelun osalta tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - käyttäjän ja vastaanottajan kansainvälinen matkaviestintilaajan tunnus (IMSI);
 - käyttäjän ja puhelun vastaanottajan kansainvälinen matkaviestimen laitetunniste (IMEI); sekä
 - ennalta maksetun anonyymien liittymien käyttöönoton päivämäärä ja kellonaika sekä sijainnin ilmaiseva tunnistamistieto liittymien käyttöönottohetkellä.

Ennalta maksetun anonyymien liittymien käyttöönotolla tarkoitetaan tässä määräyksessä ensimmäistä puhelinpalvelun käyttöä, esimerkiksi ensimmäistä saapuvaa tai lähtevää viestiä tai puhelua. Mikäli ennalta maksetun anonyymien liittymien käyttöönottopäivästä on kulunut enemmän aikaa kuin mitä vaadittu tallennusaika on, lakkaa tallennusvelvoite kyseisen tiedon osalta, vaikka itse liittymä olisi vielä toiminnassa.

- Matkaviestimen sijainnin selvittämiseksi tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - liittymien sijainnin ilmaiseva tunnistamistieto (solutieto) puhelinpalvelun alkamisajankohdaksi; sekä
 - tukiaseman maantieteellisen sijainnin ilmaisevat tiedot siltä ajalta, jolta puhelinpalvelun tunnistamistietoja on säilytetty.

Tukiaseman maantieteellisen sijainnin ilmaisevalla tiedolla tarkoitetaan tietoa, jonka perusteella voidaan jälkikäteen osoittaa, minkä maantieteellisen alueen tukiasema on kattanut tietyllä ajanhetkellä.

4 § Internet-yhteyspalvelusta säilytettävät tiedot

- Internet-yhteyspalvelun osalta tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - tilaajan ja rekisteröidyn käyttäjän käyttäjätunnus tai muu vastaava tunniste;
 - Internet-liittymien tilaajan nimi ja asennusosoite sekä rekisteröidyn käyttäjän nimi ja osoite; sekä
 - yhteyden aikainen dynaaminen tai staattinen IP-osoite.

Suomessa käyttäjätunnuksen käyttö Internet-yhteyspalvelussa on varsin vähäistä. Poikkeuksena ovat muun muassa kaupalliset WLAN-yhteydet, joissa palvelun käyttöoikeutta rajoitetaan yleisesti käyttäjätunnistuksella.

Mikäli teleyrityksellä on tallessa sekä yhteyden tilaajan, että rekisteröidyn käyttäjän tiedot, tulee ne myös tämän määräyksen mukaisesti tallentaa.

Muulla vastaavalla tunnisteella tarkoitetaan esimerkiksi yhteyden teknistä tunnistetta, minkä perusteella liittymä voidaan tunnistaa. Esimerkiksi ADSL-yhteyksissä tällä voidaan tarkoittaa DHCP-optio82 tietoa.

Yhteyden aikainen dynaaminen IP-osoite tulee tallennettavaksi silloin kun teleyritys käyttää sitä omaa toimintaansa varten esim. vikojen ja häiriöiden selvittämiseksi. Tallennusvelvoite voi koskea esimerkiksi DHCP- ja RADIUS-palvelimille tallennettuja dynaamisia IP-osoitteita.

- Yhteyden käytön ajankohdan ja keston määrittämiseksi tulee säilyttää:
 - tieto yhteyden alkamisen ja päättymisen päivämäärästä ja kellonajasta.
- Viestintälaitteen ja -liittymän tunnistamiseksi tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - modeemia käyttävien yhteyksien osalta puhelinnumero, josta on otettu yhteyttä; sekä
 - digitaalisen liittymän (xDSL-liittymä) tai muun viestinnän lähteen loppupisteen yksilöintitiedot.

Verkkokortin MAC (Media Access Control) osoite katsotaan tämän määräyksen mukaiseksi viestinnän lähteen loppupisteen yksilöintitiedoksi.

5 § Sähköpostipalvelusta säilytettävät tiedot

- Sähköpostipalvelun osalta tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - sähköpostiosoite, käyttäjätunnus tai muu vastaava tunniste; sekä
 - tilaajan ja rekisteröidyn käyttäjän nimi ja osoite.
- Viestinnän ajankohdan ja keston määrittämiseksi tulee säilyttää:
 - tieto sähköpostipalveluun kirjautumisen ja uloskirjautumisen päivämäärästä ja kellonajasta.

Sähköpostiviestin lähettäjän IP-osoitetta ei ole Direktiivissä määritelty tallennettaviksi tiedoiksi

6 § Internet-puhelinpalvelusta säilytettävät tiedot

- Internet-puhelinpalvelun osalta tulee säilyttää seuraavat tiedot:
 - käyttäjän ja vastaanottajan käyttäjätunnus tai muu vastaava tunniste tai puhelinnumero; sekä
 - tilaajan ja rekisteröidyn käyttäjän nimi ja osoite.
- Puhelun ajankohdan ja keston määrittämiseksi tulee säilyttää:
 - tieto Internet-puhelun alkamisen ja päättymisen päivämäärästä ja kellonajasta.
- Viestintätyypin tunnistamiseksi tulee säilyttää:
 - tieto käytetyistä Internet-puhepalveluista.

Internet-puhelinpalvelulla tarkoitetaan tässä määräyksessä teleyrityksen tarjoamaa loppuasiakkaille asti IP-tekniikalla toteutettua puhelinpalvelua. Määräys koskee myös teleyrityksen asiakkaidensa keskinäistä viestintää varten tarjoamaa IP-puhepalvelua. Käyttäjätunnuksella ja muulla vastaavalla tunnisteella tarkoitetaan sellaisia internet-puhelinpalvelun käyttäjän ja vastaanottajan tunnuksia, jolla internet-puhelu voidaan soittaa. Tällaisia tunnisteita ovat esimerkiksi SIP-osoitteet.

Pelkän hakemistopalvelun kaltaisen tavoitettavuuspalvelun (esimerkiksi sen tiedon tarjoaminen, onko IP-puhelun aiottu vastaanottaja kirjautuneena palveluun) tarjoaminen ei täytä viestintäpalvelun määritelmää, koska palvelun tarjoaja ei osallistu viestien siirtämiseen viestintäverkossa viestintämarkkinalaissa tarkoitettulla tavalla.

7 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä määräys tulee voimaan 5. päivänä kesäkuuta 2008.

4 LÄHDELUETTELO

[1] Sähköisen viestinnän tietosuojalaki (516/2004 muutoksineen), ajantasainen versio:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040516>

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/24/EY Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla

[4] Valtioneuvoston asetus merkitykseltään vähäisestä teletoiminnasta (675/2003)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2003/20030106.pdf>

[5] Viestintävirasto 31 C/2003 M Veloituksen teknisestä toteuttamisesta viestintäverkossa

http://www.ficora.fi/attachments/suomi_R_Y/1158858981858/Files/CurrentFile/Viestintavirasto31C2003M.pdf